

Nr 201.

Av herr **Brännström**, om anslag till premiering av trädgårdar hos lägenhetsinnehavare och mindre jordbrukare.

Det torde vara en allmänt känd sak, att premiering av småbruk gjort och fortfarande gör en ovärderlig nytta för vårt lands mindre jordbrukare. Det ligger då nära till hands antaga, att något motsvarande skulle genom hushållningssällskapens försorg mera allmänt kunna komma trädgårdsskötseln till godo, därvid särskild vikt lades vid ekonomiskt bedriven frukt- och köksväxtodling, som under ej alltför ogynnsamma lokala förhållanden bör vara de mest lönande grenarna av trädgårdsodling, allra helst om man tager i betraktande, att mindre fackkunskap därvid erfordras än vid andra grenar av sagda näringsområde.

Trädgårdsodlaren har man hittills sökt sporra till nya ansträngningar huvudsakligen genom tävlingar vid utställningar. Dessa utställningar ha visserligen gjort och göra väl fortfarande en icke oväsentlig nytta, men den frågan torde alltid kunna uppställas, om de, som från utställningen hemfört de högsta prisen, genom sina kunskaper och arbetsamhet verkligen varit de mest förtjänta därav. Vid personligt besök hos odlaren blir en rättvis värdesättning härav betydligt lättare att fullt riktigt utföra, på samma gång som råd och upplysningar från kompetent håll för verksamhetens framtida utveckling kunna lämnas.

Om emellertid en sådan premiering skall ha utsikt att verkligen göra den nytta, som därmed åsyftas, måste helt visst staten lämna sitt stöd, så att den kommer att ske mera allmänt och efter i huvudsak enahanda bestämmelser.

I de trakter, där premiering av trädgårdar genom hushållningssällskapens eller enskilt initiativ redan utförts, har det otvivelaktigt visat sig, att den medfört åsyftat resultat, ehuru väl premieringens omfattning

varit rätt blygsam. Om därför en premiering med hjälp av staten kunde komma till stånd, skulle helt visst ökningen av antalet välskötta trädgårdar i vårt land snart nog bli synnerligen stor, samtidigt som livsmedelsproduktionen i form av trädgårdsalster högst väsentligt skulle ökas.

Enligt trädgårdssakkunniges av år 1917 förslag till premiering av trädgårdar skulle endast lägenhetsinnehavare, d. v. s. hantverkare och liknande, och mindre jordbrukare, vars åkerareal ej överstiger 15 hektar, komma i åtnjutande av premier i form av penningpris och diplom. Det finns emellertid ofantligt många jordbrukare, vilkas jordareal överstiger den förutnämnda, samt villaägare vid stations- och andra mindre samhällen, vilkas trädgårdars skötsel och vård väl kunde behöva kraftigt påverkas.

Det är ju alldeles uppenbart, att sådana trädgårdar, vilka på en del platser utgöra huvudparten, såväl beträffande den allmänna trevnaden som också i avseende på deras betydelse såsom förebilder och förmåga att påverka trädgårdsodlingen i sin helhet kunna spela en nog så viktig roll för en orts trädgårdsodling. Det synes därför vara synnerligen önskvärt, att även sådana trädgårdar kunna bli föremål för premiering, ehuru väl härför statsmedel näppeligen böra komma till användning. De sakkunniga hava fördenskillt fäst uppmärksamheten på lämpligheten av, att hushållningssällskapen här gripa in och anslå medel till diplom; vilket vi i detta sammanhang vilja framhålla vikten av. Sakkunniga hava emellertid föreslagit, att staten skulle bidra med halva kostnaden för de penningpris, som genom respektive hushållningssällskap komma att utdelas. Då de egentliga kostnaderna icke bestå endast av prisen utan även premieringsnämndens resekostnader, och hushållningssällskapen icke äga medel för sagda premierings verkställande, anse vi, att detta viktiga arbete till trädgårdsodlingens främjande skulle äventyras, därest icke staten ingrepe på ett kraftigare sätt och betalade halva totalkostnaden för sagda premiering. Med hänsyn till Norrland med dess stora avstånd är det knappast tänkbart, att man skall kunna på grund av de höga resekostnaderna anordna särskild premiering av trädgårdar, utan bör denna ske i samband med premiering av mindre jordbruk.

De förenämnda trädgårdssakkunniga hava föreslagit i sitt förslag till reglemente, att premiering skall verkställas av en nämnd bestående av tre personer, av vilka två utses av hushållningssällskapets förvaltningsutskott och tjänstgöra inom hela distriktet, samt en ledamot, som

utses av gille eller annan underavdelning av hushållningssällskapet och tjänstgör endast inom området för sin valkrets.

Premieringsnämnd må dock enligt nyssnämnda förslag, därest lantbruksstyrelsen sådant medgivit på därom av hushållningssällskapet gjord framställning, bestå av endast två av för hela distriktet utsedda personer. En premieringsnämnd efter dessa grunder anse vi vara lämplig för mellersta och södra delarna av landet, varemot för Norrland, som förut angivits, resekostnaderna torde ställa sig orimligt höga. Det av sakkunniga föreslagna reglementet för premieringen i fråga torde därför böra kompletteras med föreskrift därom, att premieringen i Norrland må kunna förenas med premiering av mindre jordbruk och utföras av samma premieringsnämnd, varvid dock en ledamot bör vara sakkunnig speciellt på trädgårdsodlingens område.

Beträffande här påyrkade statsbidrag även för viss del av premieringsnämndens resekostnader, så har statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet, beträffande punkt 52 i nionde huvudtiteln, uttalat sig för sådant statsbidrags utgående till viss del av resekostnaderna för premiering av mindre jordbruk och torde detta även vara lika berättigat vid premiering av trädgårdsanläggningar.

Genom här föreslagen anordning torde kostnaderna för trädgårdspremieringen inom Norrland, trots de större avstånden, ej ställa sig högre än i andra delar av landet.

Ehuru tillförlitliga siffror beträffande kostnaderna för ifrågasatt premiering ej stå att erhålla, förmena vi med hänsyn till av de sakkunniga i förömnämnda reglemente föreslagna prisbelopp, jämfört med priserna och kostnaderna för premiering av mindre jordbruk, trädgårdspremieringen ej böra draga större kostnader än hälften häremot.

Då premiering av mindre jordbruk enligt uppgift i statsverkspropositionen för år 1918 dragit en kostnad för staten av 32,835 kronor samt hushållningssällskapens kostnader uppgått till 44,248 kronor, har totalkostnaden för denna premiering uppgått till sammanlagt 75,083 kronor.

Med ledning härav anse vi ett anslag av 18,000 kronor vara för angivna ändamål erforderligt.

Med stöd av vad som sålunda anförts, få vi fördenskull vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte för år 1921 å extra stat anvisa ett anslag å 18,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande till täckande av halva totalomkostnaden för den genom hushållningssällskapens försorg föranstaltade premiering av trädgårdar hos lägenhetsinne-

havare och jordbrukare, vars åkerareal icke överstiger
15 hektar.

Stockholm den 22 januari 1920.

Ludwig Brännström.

I motionen instämma:

Ad. Wiklund.

P. Lidström.

Nils Svensson.

N. E. Nilsson.

J. Rehn.

David Norman.

Bernhard Nilsson.

John Erlansson.

Oscar Osberg.

Axel Ljungberg.